

БІБЛІОТЕЧНІ ВІСТІ

Червень 2021

Кожен, хто перестає вчитися, старіє, – не важливо, в 20 або 80 років, – а будь-який інший, хто продовжує вчитися, залишається молодим. Найважливіше в житті – це зберегти мозок молодим.

Генрі Форд

Ідемо в ногу з часом

А чи знали ви, що перші книги-таблички зберігали у спеціальних глиняних глечиках, на які вішали свого роду маленькі етикетки з вказівкою тематики текстів? В той час люди вірили, що той, хто візьме табличку без дозволу, буде покараний богами, а усі його нащадки стануть вигнанцями. Саме в ту пору з'явилось таке поняття, як «бібліотека». Спочатку бібліотеки мали назву «будинки мудрості» і були майже священними спорудами. Перш ніж увійти до бібліотеки, читачі вмивалися біля джерела, що знаходилось при вході. Читали вони сидячи на бібліотечній підлозі, яку застеляли килимами. Часи змінювались...

Згодом до бібліотек були висунуті деякі вимоги. Перший список вимог до бібліотекарів запропонував італійський герцог Федеріко да Монтефельтро епохи італійського Ренесансу. До переліку вимог увійшли освіта, приємний характер та зовнішність, красномовство тощо.

Наступні вимоги до роботи бібліотекарів ввів письменник Йоганн Гете. Він 30 років опікувався книгозбірнями і відіграв велику роль в історії бібліотек. За його вимогами бібліотекарі мали оберігати книжкові фонди, вести облік книг та забезпечити постійну роботу книгозбірень. А ще Гете ввів правило «Книги, повернені в неналежному стані, не приймати». Раніше бібліотекарем працювали лише чоловіки, а тепер виконувати бібліотечну роботу можуть як чоловіки, так і жінки. У самих передових західних країнах жінки-бібліотекарі почали працювати в другій половині XIX - початку XX століття.

Отже, можна зробити висновок, що все змінюється і перебуває у постійному русі до удосконалення та нових змін. У сучасному світі така тенденція спостерігається ще частіше. Від традиційних бібліотечних каталогів переходимо до електронних, обслуговування здійснюється дистанційно, багато бібліотечних процесів кардинально змінилося.

Бібліотекарі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини рухаються в ногу з часом, працюють над підвищенням свого кваліфікаційного рівня, удосконалюючи рівень професійної компетентності, продовжуючи опановувати інтернет-простір. Протягом навчального року працівники нашої книгозбірні взяли участь в Міжнародній щорічній конференції «Наукова комунікація в цифрову епоху» ([#SCDA20](#)) в дистанційному режимі; взяли участь в онлайн програмі підвищення кваліфікації для працівників бібліотечних установ «Діджиталізація бібліотечної справи: інструменти та методи реалізації»; прослухали серію безкоштовних вебінарів, присвячених роботі з базами даних Scopus, Science Direct, Mendeley та іншими електронними ресурсами; взяли участь у відкритій онлайн-лекції «Культура академічної доброчесності», яку проводила Наукова бібліотека ХНТУСГ; взяли участь у онлайн тренінзі «Управління емоціями» від Української бібліотечної асоціації; взяли участь у вебінарі

«Ефективне використання постійних ідентифікаторів DOI, ISSN, ISBN»; взяли участь у відкритій онлайн-лекції «Культура академічної доброчесності», яку проводила Наукова бібліотека ХНТУСГ; взяли участь у вебінарах від компанії Clarivate (отримали сертифікати) та інших. Навчання – це завжди вихід за межі власної зони комфорту, можливість мобілізувати власні ресурси, здобути нові навички.

Деякі заплановані заходи, у зв'язку з ситуацією, яка склалась в країні через карантин, спричинений коронавірусом SARS-CoV-2», не можна було провести у звичному режимі, тому бібліотекарі працювали дистанційно: надавали класифікаційні індекси до наукових публікацій за системою УДК, відповідали на запити користувачів, інформували їх всіма можливими способами через сайт бібліотеки та соціальні мережі, створювали вторинні інформаційно-бібліографічні та інтелектуальні матеріали.

Отже, впевнено можна сказати, що працівники бібліотеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини продовжують вчитися та удосконалювати рівень професійної компетентності, розширюють коло впевненості в своїх силах, дізнаються про інновації, аби йти в ногу з часом.

Робота інформаційно-бібліографічного відділу

Бібліографічна робота традиційно вважається одним з найважливіших напрямків діяльності бібліотеки закладу вищої освіти. Від того, наскільки ефективно вона організована, залежить успішне вирішення головного завдання бібліотеки університету – інформаційне забезпечення навчального процесу та наукових досліджень. Робота інформаційно-бібліографічного відділу багатогранна, відповідальна, не проста і дуже цікава. В ній поєднано різноманітні бібліотечні процеси, проте, найбільша складова – інтелектуальна. Інформаційно-бібліографічна робота допомагає орієнтуватись у безмежному морі інформації, користуватись сховищами знань – книгами і електронними ресурсами.

Сьогодні роль бібліографічної діяльності постійно зростає, що знаходить своє відображення в організаційно-функціональній структурі бібліотеки. Електронний каталог є головним інформаційним продуктом бібліотеки, що відображає активний фонд бібліотеки та забезпечує багатоаспектний оперативний пошук інформації для виконання різноманітних запитів користувачів.

Працівники інформаційно-бібліографічного відділу УДПУ імені Павла Тичини багато часу працюють над створенням списків літератури з актуальних напрямів науки, на замовлення кафедр, готують розширені тематичні письмові довідки.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій впливає на зміст та форми довідково-бібліографічного обслуговування. Широке використання електронних ресурсів підвищує якість надання послуг користувачам, тому їх популярність постійно зростає серед відвідувачів бібліотеки.

Бажання йти в ногу з часом спонукає розширювати зону обслуговування за рахунок віддалених користувачів, особливо в нинішніх умовах. Розвиток Інтернет-технологій відкрив для бібліотеки новий рівень можливостей. Одержання інформації через мережу привертає увагу багатьох читачів.

Постійні контакти бібліотеки з керівництвом університету, окремими викладачами та кафедрами лежать в основі систем інформування – ВРІ (вибіркове розповсюдження інформації) та ДОК (диференційне обслуговування керівників). Тематика інформування в режимі ДОК змінюється та поповнюється за вимогами часу, з врахуванням обсягу інформаційних надходжень. Необхідною складовою бібліографічного обслуговування є ВРІ, відповідно до тематики науково-дослідних робіт науковців. Застосування нових технічних можливостей для накопичення та переробки великих обсягів інформації кардинально вирішує інформаційні потреби наукової діяльності університету.

Одними з найважливіших напрямків роботи інформаційно-бібліографічного відділу є: сприяння підвищенню інформаційної компетентності студентів, пропаганда бібліотечно-бібліографічних знань серед інших категорій користувачів, оперативне знаходження інформації, оцінювання її і ефективного використання. В умовах впровадження сучасних інформаційних технологій, зростання ролі інформації в освітньому і науковому процесах, проблема формування та розвитку інформаційної культури особистості набуває особливого значення, стає одним із пріоритетних напрямків вищої школи.

Попри шалений розвиток віртуальних технологій і пов'язаних з ними нових форм бібліографічної роботи, залишаються і традиційні – «Дні інформації». У зв'язку з пандемією вони проводяться у новому форматі – віртуально. Вся нова література з різних галузей знань, що надходить у фонд нашої книгозбірні, експонується у вільному доступі на сайті бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини.

Протягом тривалого часу у відділі працює сталий колектив, команда однодумців – Дзярик Вікторія Анатоліївна, Гонимар Оксана Сергіївна, Блоха Аліна Анатоліївна та Журавель Світлана Іванівна. Багато науковців завдячують їм у пошуку джерел для наукових робіт, кандидатських та докторських дисертацій, а студенти – для курсових, дипломних, контрольних робіт, рефератів та інших.

Бібліографія завжди була і залишається вірним супутником науки в університеті. Девіз інформаційно-бібліографічного відділу: «Працюємо для читача та разом з ним».

Раритетні видання у фондах бібліотеки

Особливе місце серед пам'яток історії та культури посідають книги, які є матеріальним символом духовної скарбниці людства, виявленням його колективної пам'яті.

Продовжуємо презентувати нашим читачам раритетні видання, які нині зберігаються у колекції «Рідкісних та цінних видань» нашої бібліотеки.

Граве, Д. А.

Курс высшей алгебры [Текст] / Д. А. Граве. – Київ : [Худож. литография Я.К. Бенциановского], [1927]. – 688 с : схемы ; [25x17] - Код группы - УВ. – Режим доступа: http://udpu.org.ua/library_files/rarytety/25181.pdf. – Сохранность книги средняя. Новодельный переплёт, изд. обложка не сохранена, Корешки с дефектами. Мелкие надрывы страниц. Титульная страница отсутствует, описание сделано по ЕК Научной б-ки имени М. П. Драгоманова.

Дмитрий Александрович Граве (1863—1939) — русский и советский математик, создатель первой крупной русской математической школы; академик АН УССР (1919), почётный член АН СССР (1929). Д. А. Граве решил проблему о нахождении всех интегралов системы дифференциальных уравнений задачи трёх тел, не зависящих от закона...

Д. А. Граве решил проблему о нахождении всех интегралов системы дифференциальных уравнений задачи трёх тел, не зависящих от закона действия сил, дал решение задач картографических проекций, нашёл некоторые классы уравнений пятой степени, разрешимых в радикалах. Он работал также в области прикладной математики и механики.

За 55 лет научной деятельности Дмитрий Александрович Граве опубликовал около 180 научных работ и написал большое количество учебников по математике («Основы аналитической геометрии», «Теория групп», «Теория эллиптических функций», «Элементарный курс теории чисел», фундаментальный курс «Элементы высшей алгебры», «Математика страхового дела»).

Граве, Д. А.

Элементы высшей алгебры [Текст] / Д. А. Граве. – Київ : [тип. Ун-та св. Владимира АО печ. и изд. дела Н.Т. Корчак-Новицкого], [1914]. – 698 с : схемы ; [25x15]. - Код группы -УВ. – Режим доступа: http://udpu.org.ua/library_files/rarytety/21007.pdf. – Сохранность книги средняя. Орфография до реформы 1918 года. Лицевая сторона обложки отделена от блока. Корешок книги поврежден. Титульная страница отсутствует, описание сделано по ЕК Донецкой б-ки ин-ту Прикладной математики и механики.

Научное творчество Д. А. Граве было чрезвычайно разносторонним. Ряд его работ был посвящен труднейшим вопросам алгебры, теории чисел и теории групп, математическим основам картографии, интегрированию частных дифференциальных уравнений.

Он решил проблему о нахождении всех интегралов системы дифференциальных уравнений задачи трех тел, не зависящих от закона действия сил; дал решение задач картографических проекций; нашел некоторые классы уравнений пятой степени, разрешимых в радикалах.

Всего за 55 лет научной деятельности им было опубликовано порядка 180 научных работ и учебников по математике; содержание многих из них выходило далеко за пределы университетских программ. Д. А. Граве стал основателем математической школы; в числе его учеников выдающиеся ученые, занявшие кафедры во многих вузах СССР, — Н. И. Ахиезер, Б. Н. Делоне, М. Ф. Кравчук, Н. Г. Чеботарев, О. Ю. Шмидт и другие.

Марков, А. А.

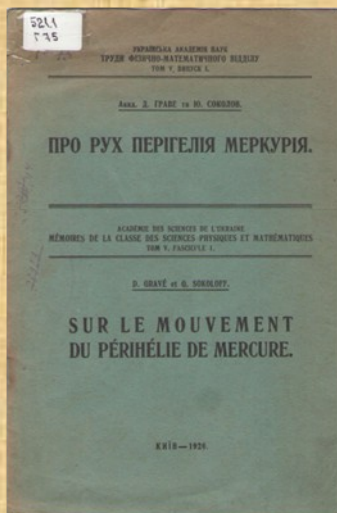
Исчисление вероятностей [Текст] : Научно-Технической Секцией Гос. Ученого Совета рек. в качестве руководства для Высших Учебных Заведений / акад. А. А. Марков ; с портр. авт. и биограф. очерком проф. А. С. Безиковича. – перераб. авт., 4-е, посмертное изд. – М. : Государственное издательство, 1924. – 588, [1] с. : портр. ; [25.5x17 см.]. - Код группы: РВ. – (Специальное пособие для высшей школы). – Режим доступа: http://udpu.org.ua/library_files/rarytety/25183.pdf. – Библиогр.: в тексте. – Новодельный переплет, основной блок кн. отделен от переплета. Страницы заломлены, некоторые изорваны. Книга в крайней степени изношенности.

А. А. Марков является первооткрывателем обширного класса стохастических процессов с дискретной и непрерывной временной компонентой, названных его именем. Марковские процессы можно описать так: следующее состояние процесса зависит вероятностно только от текущего состояния.

В то время, когда эта теория была построена, она считалась абстрактной, однако в настоящее время практические применения данной теории чрезвычайно многочисленны.

Теория цепей Маркова выросла в огромную и весьма важную область научных исследований — теорию марковских случайных процессов, которая в свою очередь представляет основу общей теории стохастических процессов Неравенство

А. А. Марков существенно продвинул классические исследования предшественников, касающиеся закона больших чисел и центральной предельной теоремы теории вероятностей, а также распространил их и на цепи Маркова.

Grave, D.

Sur Le Mouvement du perihelie de Mercure [Текст] = Граве Д., Соколов Ю. Про рух перигелія Меркурія : academie des Sciences de L'ukraine Memoires de Classe des Sciences Physioues et Mathematiques. T.5. Fascicule.1 / D. Grave, G. Sokoloff. – Київ : Київ-Друк, 1926. – 13 р. : табл. ; [26x17,5]. - Код групи - УВ. – Режим доступу: http://udpu.org.ua/library_files/rarytety/29493.pdf. – Bibliographie en notes de bas de page. – Книга в м'якій обкладинці. Кутики заломлені, затерті. Книга деформована, краї книги змінили колір на сонці. - Текст книги на французській мові.

Спроби побудови сучасної картини Всесвіту, в якій крім сил тяжіння діють електромагнітні сили, були зроблені в Інституті математики Української академії наук: в 1920-х роках академік Д.О. Граве з учнями провів дослідження впливу електричних і магнітних сил на рух планет Сонячної системи.

Створена при цьому математична модель дозволила отримати якісне пояснення відхилень між розрахунками за законом Ньютона і експериментальними даними. Було введено поняття області в навколосемному просторі, де відбувається взаємодія сонячного вітру з геомагнітним полем.

На початку 1960-х рр. за допомогою космічних апаратів ця область була відкрита і отримала назву «магнітосфера». Книга містить розповідь про результати цих маловідомих досліджень.

Грузинцев, Г.

Элементы теории множеств [Текст] / Гр. Грузинцев. – [Днепропетровск]: Изд-во Днепропетровского ин-та Народного Образования, 1927. – 287 с. : табл. ; [24x15,5 см.]. - Код группы: УВ. – Режим доступа: http://udpu.org.ua/library_files/rarytety/33279.pdf. – Состояние: Прижизненное издание. Новодельный переплет, издательская обложка не сохранена. Сохранность хорошая.

Материалом для этой книжки послужило содержание лекций Гр. Грузинцева, семинаров и бесед со студентами на темы, относящиеся к теории множеств и вообще к основаниям анализа.

Так как теория множеств фактически используется как основание и язык всех современных математических теорий, в 1908 году теория множеств была аксиоматизирована независимо Бертраном Расселом и Эрнстом Цермело.

В дальнейшем многие исследователи пересматривали и изменяли обе системы, в основном сохранив их характер.

До сих пор они всё ещё известны как теория типов Рассела и теория множеств Цермело. Впоследствии теорию множеств Кантора стало принято называть наивной теорией множеств, а вновь построенную — аксиоматической теорией множеств.

Бібліотечні вісті

Інформаційний вісник
бібліотеки Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Адреса: вул. Садова 2, м.Умань
Над номером працювали:
Редактор: Григоренко Т. В.
Редколегія: Усатюк О. А., Барабаш В. В.
Дизайн та верстка: Найкус Т. М.